Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 70 JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, APRIL 13, 1996 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 13-го КВІТНЯ 1996 р. Ч. 70. РІК CIII

О. МОРОЗ ЗАХВОРІВ

Київ. — Голова Верховної Ради Олександер Мороз перебуває у лікарні в Феофанії після того, як 5-го квітня він мав серцеву атаку, повідомляє УНІАР.

Стан здоров'я О. Мороза дещо поліпшився, але відвідувачів до нього ще не пускають, сказав радник голови ВР з економічних питань Віталій Мельничук.

Два дні після серцевої атаки, 7-го квітня, О. Мороз перебував у реанімаційному відділі і стан його був „досить важкий", згідно з повідомленням УНІАР. З цієї причини до нього не пустили групу депутатів-соціялістів, які хотіли його відвідати, повідомив секретар соціялістичної фракції Верховної Ради Микола Лавріненко.

В О. Мороза не серцева атака, а підвищений кров'яний тиск у поєднанні із серцевою недостатністю, заявив 9-го квітня секретар комісії з питань законности і правопорядку Валентин Уланов. При такій діягнозі займатися якимись справами лікарі категорично забороняють, сказав він.

В. Уланов припустив, що „цілком ймовірно, що 17-го квітня голова ВР України О. Мороз приступить до виконання обов'язків не зможе".

Хворобу О. Мороза „передбачили" депутат Київської Міської Ради Сергій Кудряшов, президент Фонду „Українська Перспектива" Сергій Одарич, депутат Юрій Оробець і доцент Києво-Могилянської Академії Микола Томенко у своїй брошурі „Російська конституція України та імовірний сценарій її прийняття". Ця праця була опублікована 25-го січня Фондом „Українська Перспектива".

„Ключову ролю під час розгляду проєкту конституції в парляменті відіграватиме голова ВР, — сказано в брошурі. — Очевидно Олександер Мороз і в силу переконань, і з огляду на партійну належність не виступить на підтримку президентського проєкту і докладе всіх зусиль, щоб сесія проєкт не схвалила, за таких умов єдиним можливим лишається 'натиснути' на Олександра Мороза і запропонувати йому 'похворіти' на час прийняття конституції, а якщо спікер на це не погодиться, то доведеться поставити питання про недовір'я і усунення його з посади".

Зменшено внески України до ООН

Київ. — Україна домоглася від ООН зменшення своїх грошових внесків до цієї організації і цим досягла однієї із своїх головних цілей в закордонній політиці, повідомили Ройтерс і „ОМРІ Дейлі Дайджест".

ООН вирішили перевести Україну з групи держав „В" до групи держав „С", сказав Володимир Єльченко, представник Міністерства Закордонних Справ України.

Незалежна Україна, яка все ще перебуває в економічній кризі, зверталася з цим проханням до ООН ще за президентства Леоніда Кравчука. Після здобуття Україною незалежности в 1991 році, їй як членові-засновникові ООН автоматично дали місце в групі держав „В". Тепер Україна заборгувала ООН 243 млн. дол., в тому числі 189 млн. дол. за миротворчі операції.

В. Єльченко сказав, що Україна намагається тепер сплачувати тільки прямий борг до бюджету ООН і зовсім не платить за миротворчі операції. Якби Україна перестала робити внески до бюджету ООН, то позбулася б права брати участь в голосуванні на Генеральній асамблеї, сказав він.

Лібія хоче мати хемічну зброю

Вашінгтон. — З'єднані Стейти Америки заклинали світову спільноту підтримати їхні зусилля, спрямовані на те, щоб унеможливити здійснення Лібією плянів виготовлення хемічної зброї.

Як сказав у розмові з журналістами офіційний представник Державного департаменту Гленн Дейвис, Адміністрація президента Билла Клінтона дуже занепокоєна тим, що Лібія будує таємну підземну фабрику для виготовлення хемічної зброї. „ЗСА розраховують, що міжнародна спільнота однастайно засудить Лібію за будівництво цієї фабрики. Ми маємо намір вжити всіх необхідних заходів, щоб лібійцям не вдався цей небезпечний для всьо-го світу плян. Лібія змуше-на буде поважно постави-тися до наших осторог", — підкреслив Г. Дейвіс.

Японія готується до візити президента Б. Клінтона

Токіо. — Наступного тижня відбудеться візита президента Билла Клінтона до Японії. Токійські засоби інформації стверджують, що уряд країни підготував до підписання проєкт угоди, яка передбачає розвиток японсько-американського військового співробітництва.

Як свідчать близькі до уряду газети, майбутня угода значно збільшить маштаби тилової підтримки Японією розміщених на її території американських військових формацій. Під час спільних військових маневрів Японія постачатиме американські війська запасними частинами до різної зброї. Дотепер це було неможливо, оскільки існувала заборона на експорт будь-яких озброєнь. Тепер японський уряд зробив ще один виняток з правила — подібно до того, як у 1983 році у формі винятку було дозволено експортувати у З'єднані Стейти Америки військові технології.

Згідно з умовами нової угоди, Вашінгтон і Токіо матимуть право постачати необхідними товарами і матеріялами збройні сили один одного у трьох випадках: під час спільних маневрів, при здійсненні миротворчих операцій під егідою ООН і в рамках надання гуманітарної допомоги. У проєкті вичислено 16 типів матеріялів та послуг, які Токіо надаватиме у згаданих трьох випадках американ-ським військам. Серед них — харчі, питна вода, запасні деталі до зброї, засоби транспорту і зв'яз-ку. Бойових набоїв Японія постачати не буде.

Угода не передбачає ніяких фінансових розрахунків за матеріяли, надані іншою стороною. Документ зобов'язує одержувача компенсувати партнерові видатки у формі товарів і послуг тієї самої категорії і в тому самому обсязі, в якому вони були одержані.

До Верховної Ради обрано ще шість депутатів

Київ (Р. Р.). — Тут у неділю, 7-го квітня, Центральна виборча комісія поінформувала про хід чергових довиборів до парляменту України. У 31-ій окрузі депутатів не було обрано і ще в одній депутат помер. Зареєстрованих було 156 кандидатів від 32-ох виборчих округ. З них 117 українців, 34 росіян, решта — представники інших національностей.

Найбільше кандидатів висунула КПУ — 21, від УРП — 10, від Руху — 10, від ХДПУ — 8, від соціялістів — 4, КУН — 4, а безпартійних — 90.

Вибори відбулися у 8-ох із 31-ої округи, де вони були призначені. Обрано шість народних депутатів. В інших двох округах вибори відбулися, але жоден з кандидатів не отримав необхідного числа голосів.

Депутатами Верховної Ради України стали: Лео-

(Закінчення на стор. 4)

Повінь наступає

Київ (Р. Р.). — У штабі Цивільної оборони повідомили, що у Дністрі, Західньому Бугові, Десні, в притоках Прип'яті і в притоках річки Случ вода піднялася на один-півтора метри. Повінь охопила Донецьку, Хмельницьку, Житомирську, Луганську, Тернопільську, Харківську, Черкаську області. Найскладніша ситуація на Луганщині, де в дев'ятьох районах підтоплено 5,114 приватних будинків, у яких мешкає 11,227 осіб. Відселено покищо 1,182 особи. Підтоплено 23 автомобільні мости, лінії електропередач та 1,000 гектарів угідь.

Керівництво України і Білорусі домовилося про координацію дій у прикордонних областях для попередження надзвичайних ситуацій природнього і технологічного характеру. В даному випадку йдеться про спрямування льодоходу в потрібне русло так, щоб він не завдавав руйнацій. Для попередження лиха в час весняної повені, завчасно спущено воду на ріці Уборть, Білозерському водосховищі. Дніпровсько-Бузькому каналі, Київському водосховищі. Сторони інформуватимуть одна одну про хід розвитку повені та дії для допомоги людям.

Л. Кучма відвідує нові країни

Київ (Р. Р.). — Президент України Леонід Кучма 7-го квітня вилетів з офіційною візитою до В'єтнаму та Індонезії.

У В'єтнамі він був 7-10-го квітня на запрошення президента Ледика Аня. Амбасадор В'єтнаму в Україні Чіонг Тунг сказав, що зв'язки між Україною і В'єтнамом є з совєтських часів. Коли Україна проголосила незалежність В'єтнам визнав її і 23-го січня 1992 року встановив з Україною дипломатичні відносини. Ще через рік в Україні відкрилася амбасада В'єтнаму. За останні роки відбувся ряд взаємних відвідин на урядовому рівні, підписано 14 документів про співпрацю. Однак обидві сторони вважають за необхідне поглибити взаємовигідні контакти і співробітництво.

Передбачається, що візита Президента України до В'єтнаму стане новим поштовхом до глибшої співпраці. Президент Л. Кучма зазначив, що Україна зацікавлена в отриманні в'єтнамського кавчука, чаю, кави, електроніки тощо. В'єтнам хоче купувати в України метал, автомобілі, літаки, кораблі, хемічні речовини для землеробства.

Із В'єтнаму Л. Кучма вилітає до Індонезії, де також очікується підписання українсько-індонезійських угод.

Прибувають також гості в Україну. Наприклад, 18-го квітня до Києва прибуде прем'єр-міністер Великобританії Джон Мейджор. Домовлень про це досягнуто під час зустрічі Президента України з амбасадором Великобританії в Україні Роєм Рівом 4-го квітня.

Обговорюють проєкт конституції України

Київ (Р. Р). — У вівторок, 9-го квітня, в Будинку Кіно відбулася конференція на тему: „Проєкт конституції України: соціяльно-економічні права громадян". Організував конференцію Український інститут трудових досліджень та освіти (УІТДО), який є структурним підрозділом профспілок і діє під американською егідою.

Конференцію відкрила вступним словом юридичний радник УІТДО Мішел Варенгейген, яка підкреслила важливість для України якнайшвидше ухвалити нову конституцію. Вона зазначила, що багато в чому українська конституція схожа на Конституцію ЗСА. Є схожість і в процесах, які відбувалися в американському суспільстві після проголошення незалежности, коли вирували протистояння. Подібне спостерігається сьогодні і в Україні.

Проаналізували проєкт конституції у своїх виступах секретар Конституційної комісії Альберт Корнєєв та професор Київського Національного Університету ім. Т. Шевченка Микола Козюбра. Після виступів відбулася дискусія.

Тема проєкту конституції постійно оживає і в українському парляменті. Депутатам не вдається домовитися щодо необхідности взяття тимчасовою спеціяльною комісією проєкту конституції України за основу для підготови зауважень і пропозицій депутатів. Таке становище відстоюють дев'ять правоцентристських фракцій і груп парляменту, однак не в повному складі. Принциповим залишається питання про необхідність передачі проєкту конституції разом з погодженими зауваженнями і пропозиціями Президентові України для погодження з ним.

Три ліві фракції парляменту — комуністів, соціялістів і Селянської Партії України, а також частина депутатів інших фракцій — вважають, що діючи за правильником, узгоджувати зауваження депутатів з Президентом не обов'язково. Вони таку взаємодію вважають протилежною.

(Закінчення на стор. 3)

В Україні

ВИБУХИ В РЕДАКЦІЇ

ОДЕСА. — Тут в редакції незалежної газети „Юг" вибухнула димова банька, заповнюючи приміщення і коридори отруйним газом „черемуха". Коли загрозу пожежі зліквідували і пожежні від'їхали, стався ще один вибух в іншому кінці коридора. Вибуховий пристрій з годинниковим механізмом закладено у вазанок біля кабінету редактора.

ВІДІБРАЛИ ПРИМІЩЕННЯ В ЮНАЦЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ

КИЇВ. — Рішенням Кабінету Міністрів України нове приміщення бібліотеки для юнацтва передано Державному експортно-імпортному банкові. Громадськість Києва і Спілки Письменників України звернулися з цього приводу до Президента Леоніда Кучми. Вони пишуть, що нинішні книгосховища в поганому стані, їх часто заливає вода, а нове приміщення відібрали люди, яких не цікавить культурно-просвітницький центр, яким є бібліотека.

У КЛЮБІ — ВСЯ РІДНЯ

ДНІПРОПЕТРОВЩИНА. — Такий клюб є в Україні лише один. До нього увійшли тільки виходці з однієї родини Бузовських, які походять із села Бузівки Магдалинівського рагону, Дніпропетровської області. Всіх їх вирізняють запалі очі, круті вилиці, смагливість і ви-сокий ріст. Вони мають хист до народного ужиткового мистецтва і належать до старообрядницької церкви. Володіють українською, російською і церковно-слов'янською мовами. Видають газету „Золотий фонд України".

ЛУНАЛИ ТВОРИ М. ЛИСЕНКА

ПОЛТАВА. — Тут у музичному училищі відбулася конференція, присвячена творчій спадщині видатного земляка, основника української клясичної музики Миколи Лисенка. Найталановитіші студенти виконували безсмертні твори композитора. Відмінниця Поліна Захар'ян отримала стипендію ім. М. Лисенка.

БУДЕ ПАМ'ЯТНИК ЯРОСЛАВОВІ МУДРОМУ

КИЇВ. — Кабінет Міністрів України ухвалив рішення збудувати в столиці України пам'ятник великому князеві київському Ярославові Мудрому. Виготовлення пам'ятника доручено Міністерству Культури і Мистецтв спільно з Київською Міською Адміністрацією.

ЕНЕРГОБЛЬОК ЗАЕС ЗНОВУ ПРАЦЮЄ

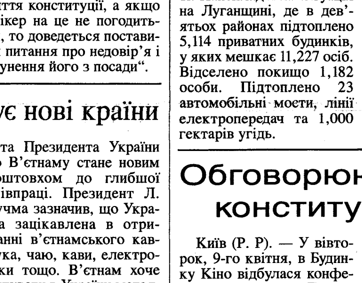
ЗАПОРІЖЖЯ. — Третій блок Запорізької АЕС знову підключено до енергосистеми і запущено в працю на номінальній потужності. Включено в дію також третій блок на Рівненській АЕС, який проходив плановий ремонт. Всього в Україні працюють 13 із 15-ох енергоблоків.

ПЕРШЕ НЕМОВЛЯ З ВІРУСОМ СНІД

ЧЕРКАСИ. — В міському пологовому будинку народилася перша дитина з вірусом СНІД, повідомила 8-го квітня УНІАР. Немовля дістало інфекцію від матері, яку доставлено до шпиталя прямо з камери попереднього утримання, де вона перебувала через наркоманію. Тільки останнім часом в області виявлено 20 нових наркоманів з вірусом СНІД. Тепер тут діє дві невеликі лябораторії СНІД. Але цього вже замало, бо за останні півтора року в області кількість заражених цим вірусом зросла від 10 до 45 осіб.

В Ню Йорку відзначать 75-річчя УВУ

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — До редакції „Свободи" заходять представники Ювілейного комітету, а рівночасно члени Управи Українського Вільного Університету, щоб поінформувати, що після величавих святкувань того ювілею в Мюнхені, де від 1945 року діє та щораз краще розвивається ця виїмкова своїм характером вища українська школа із усіми привілеями університету, прийшов час на Ню Йорк.

Члени святкового комітету ювілею УВУ в редакції (зліва): інж. Богдан Качор, проф. П. Гой, мґр Теодор Воляник.

У суботу, 20-го квітня, значить вже в найкоротшому часі, Ню Йорк відзначатиме Ювілейною конференцією та бенкетом 75-річчя УВУ із відповідною програмою та участю ректора УВУ проф. Мирослава Лабуньки і проректора Львівського Університету проф. Анатолія Карася. З програми довідуємося, що після цілоденної конференції, яка складається із ряду доповідей та панелю, увечорі того ж дня, в суботу, 20-го квітня, о год. 6-ій відбудеться бенкет в Українському Народному Домі з відповідною мистецькою програмою у виконанні Лариси Магун-Гурин та із привітаннями ректора Львівського Університету.

Святковий комітет на чолі із головою Фундації УВУ проф. Петром Гоєм працює пильно, щоб цей ювілей був в Ню Йорку відповідно гідно відзначений, а запрошені на нього є представники Уряду України та усі наші установи, організації та провідні члени громади.

Представники делегації приходять із запрошенням та із ювілейним збірником, що появився у лютому 1992 року, з нагоди конференції у Львові, в

(Закінчення на стор. 3)

ВЕЛИКА П'ЯТНИЦЯ

З уваги на свято Велику П'ятницю за юліянським календарем, це число друкується з датою суботи, 13-го квітня. — **Ред.**

В АМЕРИЦІ

У ВІВТОРОК, 9-ГО КВІТНЯ, президент Билл Клінтон під час окремого церемоніялу в Білому Домі підписав законопроєкт, який дозволяє на частинне вето окремих точок будь-якого законопроєкту без того, щоб відкидати цілий законопроєкт. З хвилиною підпису цей законопроєкт став законом. Цього закону домагалися вже кілька його попередників, але, як відомо, їхні намагання були даремними. Для Б. Клінтона це є великою законодавчою перемогою, але також і для республиканців, які законопроєкт частинного вето ще у 1994 році поставили як одну з головних точок їхнього „Контракту з Америкою". Але вже Профспілка працівників державного скарбу подала цю справу на судовий розгляд, твердячи, що це є протиконституційне потягнення — „це порушує доктрину розмежування влади" і „дає Президентові право вирішувати закони, що творці Конституції передбачували тільки для Конгресу".

ВІЛЛІЯМ РЕНКВІСТ головний суддя Верховного суду ЗСА, який досі не висловлював своїх думок щодо гострої політичної критики деяких суддів і їхніх засудів, у вівторок, 9-го квітня, заявив, що існують історичні докази про важливість того щоб не дозволяти на погрози федеральним суддям тому, що комусь не подобались їхні рішення-засуди. Виголошуючи промову до студентів юридичного факультету Американського університету у Вашінгтоні суддя В. Ренквіст підкреслив, що „юридична незалежність є найважливішим жемчугом в короні нашої урядової системи". І хоча судді є тільки людьми і можна їх критикувати, але „провідним правилом Палати Репрезентантів і Сенату від найдавніших часів було, що усунення суддів з їхнього становища завжди базувалося на їхній кримінальній поведінці, але ніколи на їхніх судейських рішеннях".

У СВІТІ

КАНАДСЬКІ ГАЗЕТИ повідомили, що суд над Андре Даллером, якого звинувачують у намірі вбити прем'єр-міністра країни Жана Кретієна, почнеться 20-го червня. У листопаді минулого року 34-річний квебекець, озброєний ножем, проник вночі у резиденцію керівника канадського уряду і намагався знайти двері до спальні. Його затримали після того, як дружина прем'єра, почувши підозрілі кроки, викликала внутрішнім телефоном охорону, попередньо забарикадувавши двері зсередини. Близькі знайомі А. Даллера потвердили, що цей франкомовний канадець тяжко переживав поразку квебекських сепаратистів пд час референдуму, і саме це могло стати головною причиною його вчинку. Після арешту А. Даллера ретельно обстежували у психіятричній клініці, однак лікарі прийшли до висновку, що він належить до психічно здорових людей і повинен відповідати за свій вчинок перед судом.

СПІКЕР ЛИТОВСЬКОГО парляменту Чеслovас Юршенас сказав у розмові з журналістами, що на його адресу надійшло звернення Державної думи Російської Федерації зі закликом реґабілітувати і звільнити з-під арешту колишніх керівників Комуністичної партії Литви Міколаса Бурокявічюса і Йозаса Ярмолявічюса. „Однак ми не для того привезли їх з Мінська, щоб звільнити від кримінальної відповідальности, навіть якщо цього бажає парлямент Росії. Правосуддя їх звинувачує за їхні політичні переконання чи погляди, а за злочини проти держави і влади, у висліді яких під час січневих подій 1991 року у Вільнюсі загинуло 13 мирних громадян і десятки було поранено", — підкреслив Ч. Юршенас.

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.
Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Російський фашизм

Недавно у Ярославлі, місті на Волзі, закінчився судовий процес над членами нацистської терористичної групи „Легіон вервольф”. Ватажки „Легіону” були заарештовані два роки тому в Москві на дослідній станції Тімірязєвської сільсько-господарської академії, де і знаходилася нацистська база. Група, в яку входило понад 10 осіб, вже встигла організувати терористичну акцію у спортивному комплексі „Олімпійський” і погромити православний монастир. Нацисти також плянували провести терористичні акції в кінотеатрах, які демонстрували американський фільм „Список Шіндлера”. Суд у Ярославлі — перший в історії сучасної Росії процес над нацистами. Перший, але, напевно, не останній. Про це свідчать численні повідомлення, що надходять з Росії. Вони підтверджують, що там піднімає голову на лише комунізм, але й фашизм.

Після закінчення Другої світової війни і до 1985 року — часу початку „перебудови”, сама думка про можливість виникнення фашизму в Росії здавалася абсурдною. Всі були впевнені, що нема нічого страшнішого, ніж німецький фашизм (про страхіття комунізму в той час у Росії не говорили), який нарешті розгромлений і не повинен ніколи відродитися. А щоб він не відродився, і в Европі, і в Америці велася велика робота, йшли на це великі гроші. Нині світ з острахом дивиться на Росію, звідки щораз частіше чується сичання і висувається жало фашистської змії, здавалося б, назавжди похованої у 1945 році.

Не слід думати, що російський фашизм — явище нове і що зароджується він на пустому місці. Тому правильніше говорити не про зародження, а про відродження там фашизму. Бо російський фашизм має вже досить давню історію і виник не в останньому десятилітті, хоч совєтські ідеологи воліли про це мовчати. Засновником цього руху був Константін Радзаєвський, який ще в 1930-ті роки створив у Манджурії організацію, яку назвав Російський фашистський союз. Анастасій Венсяцький, який еміґрував у ЗСА, створив тут Всеросійську фашистську організацію. А першим вождем Російського національно-соціялістичного руху, який створився в Німеччині після приходу до влади Гітлера, був Алєксандер Свєтозаров.

І ось тепер ця течія, що існувала до війни лише за межами Росії, виникла безпосередньо на території країни, населення якої подібні погляди завжди вважало чужими і відкидало їх. Нині вона має не лише свої організації, але й засоби масової інформації — газети, журнали, а також численних прихильників. У Петербурзі, наприклад, професор Віктор Безверхий займався розповсюдженням книги Гітлера „Майн кампф”, видав власні книжки „Буквар” і „Антропологію”, в яких заявляв, що найліпшою ідеологією є фашизм.

В Єкатеринбурзі редактор газети „Воля Россії” Воробйов створив Російський національний союз, відкрито закликаючи до скинення конституційного ладу, пропаґував війну і національну нерівноправність. В Єкатеринбурзі зареєстровані три націонал-патріотичні організації: „Отєчество”, „Русскій союз” і згадана вже організація Воробйова.

Але першу скрипку в цьому русі відіграє відома організація „Пам’ять”, яку очолює Дмітрій Васільєв. І якщо деякі з названих організацій публічно фашистськими себе не називають, щоб не настроювати проти себе публіки, то Васільєв на це не зважає: „Так, я — фашист! І я горджуся цим!” — заявив він на одному зі своїх публічних виступів. Організація „Пам’ять” видає газету, веде велику пропаґандивну роботу серед населення, має своїх бойовиків, одягнених у чорні однострої.

Всі ознаки фашизму у повній мірі проявляються в програмових документах і політичній практиці Ліберально-демократичної партії Росії (ЛДПР) і особливо в діяльності її керівника Владіміра Жириновського. Не випадково лідер думської фракції „Вибір Росії” Єгор Ґайдар ще два роки тому забив тривогу: „Жириновський — найпопулярніший фашистський лідер у Росії. Від нього йде найбільша загроза моїй батьківщині, народові”. Є. Ґайдар називає „економічну програму” Жириновського „ставкою на нову мілітаризацію промисловости, на розвиток військово-промислового комплексу”.

На жаль, у Російській Федерації досі нема закону про заборону фашистських і екстремістських організацій. Якщо Державна дума не прийме законопроєкту про заборону цих сумнозвісних організацій, то політична доля Росії може опинитися під загрозою. Подібні випадки історія вже знає.

Володимир Звіглянич

ДОГОВІР РОСІЇ З БІЛОРУССЮ: СУТЬ ТА НАСЛІДКИ

II

Обґрунтування „спільноти“

Усілякі намагання обґрунтувати утворення „спільноти“ посиланнями на інтеґраційні процеси, що відбуваються в Европейському Союзі, є сміхотворними і не витримують жодної критики. Поперше, до створення Евросоюзу країни-учасниці йшли десятиліттями, ретельно обговорюючи публічно і відкрито кожний наступний крок на шляху інтеґрації. Створення ж „спільноти“ нагадувало поганий детектив, де все було відомо з самого початку, але учасники старанно намагалися уникнути будь-якої публічности та обговорення, центральні персонажі носили всі ознаки святочних злодіїв, а естетика заключної церемонії підписання з патріярхом посередині і колишніми партноменклятурниками Єльцином та Лукашенком по боках, становила пародію на бундючні партійні урочистості, увіковічнені у полотнах співця соцреалізму художника Налбандяна.

Подруге, Евросоюз ґрунтується на дуже чітких і жорстоких економічних засадах, що стосуються допустимої величини бюджетного дефіциту, розміру публічного боргу тощо. Годі й шукати чогось подібного у нової „спільноти“. Там все це віднесено на майбутнє. А покищо третина бюджетного дефіциту Росії фінансується за рахунок іноземних кредитів, тобто країна, яка ще не впоралася з власними економічними проблемами, взяла на себе тягар додаткових економічних витрат (за якими вона неминуче звернеться до Заходу), виходячи виключно з нинішніх мілітарно-політичних міркувань, не піклуючись про довгострокові наслідки цього.

Разом з тим створення російсько-білоруської спільноти містить у собі кілька наслідків.

Україна перетворюється тепер на тестовий ґрунт російських неоімперіялістичних устремлінь. Патріярх Алексій, Ґенадій Селезньов, голова Російської думи, та сам Єльцин вже почали чинити тиск на Україну, закликаючи її під час урочистої церемонії у Кремлі та під час відвідин Єльцином Бєлґорода, приєднатися до нового союзу. Безумовно, що цей тиск буде з часом підсилюватися і становитиме додаткову „інтеґраційну“ спокусу для „п’ятої колони“ в Україні — поплічників Зюґанова—Єльцина, українських комуністів, соціялістів та представників „російськомовного“ населення. З огляду на кількість та войовничість представників цієї групи, їхні зусилля становитимуть пряму загрозу українській незалежності.

Що скаже Захід?

Справа чести Заходу протидіяти цьому разом з усіма здоровими державотворчими силами в Україні, не зараженими бацилою „стратегічного“ партнерства та „особливих“ відносин з Росією. Напевно тому міністри закордонних справ Німеччини та Англії приїдуть до Києва замість Єльцина, який вже вшосте від 1994 року відкладає свою візиту. Якщо ж Україна приєднається до „договору чотирьох“ (Росії, Білорусі, Казахстану та Киргизстану) або до „спільноти“, то Захід не буде мати іншого вибору, крім швидкого поширення НАТО. А це буде означати — при нинішньому ставлені Росії до цього — початок нової „холодної віини“ з непередбачуваними наслідками.

Російський експансіонізм загрожує слабкій російській демократії. Парадокс, з яким має справу Захід, — це вибір найменшого з двох лих — Єльцина проти Зюґанова або Жириновського. З останніми все, як кажуть, ясно. Але й вибір Єльцина означає російський експансіонізм у тому чи тому вигляді. Покищо Захід не знайшов ефективного розв’язання цього парадоксу. Треба віддати належне тут російським спецслужбам — вони начисто переграли Захід і Польщу, включивши Білорусь до свого поля зору як пріоритет число один. Польща нині глибоко кається, що протягом чотирьох років не звертала найменшої уваги на Білорусь. Тепер вона фактично знову має кордони з Росією, від яких, як виявилося, безуспішно втікала увесь цей час.

Для України нині настає найважчий період — період протверезіння від „евразійських“ ілюзій, критичний час роздумів та пошуків реальних стратегічних партнерів, уникнення входження до „добровільної гегемонії“. Стратегічний програш Білорусі означає, що у політиці нема дрібниць, особливо у центрі Европи.

Юрій Р. Рибак

ПРО ПЛАСТИКУ І ЩЕ ДЕЩО

Не так легко уявити собі нинішній світ без матеріялу, що його створила людина і може йому надавати певного кольору та форми. Тому і матеріял цієї властивости назвали словом грецького походження — пластика. Вона тепер не тільки спроможна заступити, але і перевершити метали, природні волокна, папір, дерево, камінь, а також скло і кераміку. Пластика сьогоднішнього виробництва дає продукти сильніші, меншої ваги, триваліші, дешевші і легші. Винахідники ж мають поле до дії, бо творять речі, які неможливо було б зробити з іншого матеріялу.

Історично пластика в ЗСА, як матеріял масової продукції, завдячує свій успіх збігові обставин кількох факторів. Перш усього, економічний мотив підсилив був її розвиток у той час, коли відчувалася нестача досі вживаних матеріялів. Вироби з пластики виявили свою перевагу виробничої вартости у легкості продукції і відносно малій вазі матеріялу, прецизії і стабільності виміру та важливої для бизнесу у певності постачання. А понад усе тут вдалося заощадити кошти ручного монтажу і обробки... Рушійним фактором успіху була теж публічна опінія, яка саме у часи економічного і соціяльного застою віднеслася до технологічного процесу пластики з надсподіваним довір’ям. Тут захоплення новим поступом, новим радіо і електрикою, автомобілями і літаками, хмародерами і предметами з аеродинамічними лініями об’єдналися з практичним економічним використанням. І врешті пластика завдячує теж успіх культурі модернізму XX століття, де мистці, проєктори-візіонери зовсім ясно висловлювали значення технічної та індустріяльної сучасности. Вони не тільки прославляли пластику серед інших технологічних чудес, але й вказували фабрикантам, в який спосіб її вживати в ідеалізованій добі машини.

Не забуваймо, що природне обмеження дерева, каміння і металів було теж спонукою для хеміків вивчати спосіб творити пластику — новий матеріял, який досі не існував. І виглядає, що завдяки тому збережено дерево у лісах і метали від копальняної експлуатації і тим заощаджено їх для особливих цілей... А тому що пластику годі створити з нічого, для її продукції потрібна теж нафта, резерви якої зменшуються, а запотребування збільшується. З соціо-економічного боку треба признати, що поява і розвиток пластики стали новим джерелом праці, але одночасно доводиться жаліти, що багато людей втратили місце праці у традиційних галузях індустрії, яка відчула болючу структурну зміну.

Кажуть, „де дрова рубають, там тріски летять”. Це можна б у переносному значенні вжити і до пластики. З одного боку, вона ущасливлює, а з другого створює невдоволення і шукання шляхів до розв’язки проблем.

Для прикладу загляньмо у світ медицини. Тут пластику вживають, бо вона не шкодить тілу і може набирати різних форм. Тому і пластичними частинами заступають пошкоджені стегна, коліна, суглоби пальців, відбудовують знищену нещасним випадком структуру лиця і т. п. Але бувають випадки, коли пластика викликає у людини алергію, себто неґативну реакцію організму на подразнення або

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про свято, що має принести радість

„Свято Воскресіння — це свято над святами, це радість над радощами” — читаємо в одному із послань наших церковних провідників, що їх рікрічно вони голосять вірним. А в другому читаємо, що „наше вітання на Великдень є правдивим голосом заклику до безмежної радости”.

Радість, надія, веселі великодні дзвони, привіт „Христос Воскрес” є у нашого народу характерними власне для цього свята, яке ми відзначаємо більш урочисто, ніж західні народи.

Але всі ці заклики і звичаї якось не завжди викликають цей урочистий настрій, якого можна сподіватися серед нас, незалежно від того, де ми тепер живемо і без огляду на цілий комплекс проблем, що їх приносить кожний день.

Щораз більше виглядає, що кожний має щораз менше причин до цієї радости, якої від всіх сподівається, хоч у кожного інша причина. І так щораз частіше проходять якось ці Великодні свята без відлуння того настрою, який звучить у всіх церковних науках, у всіх віршах чи веснянках, у цьому могутньому „Христос Воскрес”, що ніде, здається, не є таким урочистим народним вітанням, як саме в українців.

Яка ж причина того? Що відбирає нам це почуття справжньої радости у ці Великодні дні? Чи різниця у двох календарях, чи зменшення днів свят? А може непевність безхмарного завтра? Чи брак перманентних сподівань і надій, бо вже цілком відпала потреба, як „колись”, вітатися „Христос Воскрес” — „Воскресне Україна”?

Тепер ми вже маємо, що бажали, але, однак, якось живемо далі немов у двох світах — ні тут, ні там — і постійно шукаємо за чимсь, невідомо за чим. А все ж є і завжди буде це неокреслене, не втиснене у рамки добро, яке можна так просто саме у Великодній час роздавати пригорщами довкруги себе, щоб власне ним пробуджувати надію, а то і радість, якої нам ніколи не буває занадто досить.

А скільки може зробити один теплий усміх, одне добре слово, чи один сердечний потиск руки?

Кілька днів тому я мала зустріч на одній із численних наших імпрез, де мені видалося звідкись дуже знайомим обличчя молодої жінки, що сиділа поруч. Шукаючи в пам’яті безуспішно, завдаю питання: „Звідкіля я вас знаю?”

— Не пам’ятаєте? — несміливо пригадує вона. — Згадайте минулий Великдень у церкві св. Юра...

Немов на порушеній несподівано стрічці фільму раптом станув перед очима цей, здавалося б, малий інцидент, коли я йшла після Служби Божої до мировання і, чомусь оглянувшись назад, побачила сумне личко незнайомої, по якому тихо котилися сльози. І я мимоволі схопила її руку, стиснула тепло та пробувала потішити таким стереотипним: „Не плачте, усе якось уложиться і буде краще...” А на моє запитання, чи вона приїхала недавно з України, тихо відповіла: „Так”.

Тепер при нашій другій несподіваній зустрічі Лариса всміхалася і, згадуючи минулорічний Великдень, запевнила, що саме від того дня справді все у неї несподівано обернулося на краще.

Скільки їх, тих молодих людей з України, блукає тепер по Ню Йорку чи по інших містах Америки, шукаючи заробітку чи житла, але передусім кожен шукає людського тепла, доброго слова і щирого потиску руки. Чи так важко їм це дати нам, що колись також були „новоприбулими”?

А може, коли зітремо комусь сльозу смутку загублености і туги у наше свято, великодні дзвони будуть і для них, і для нас знову радісно дзвеніти, якщо не у вухах (бо де тих дзвонів шукати по нинішніх дзвіницях?), то хоч би у серці!

О-КА

Дмитро Пожоджук,
Космач, Гуцульщина

ВЕЛИКДЕНЬ У КОМУНІСТИЧНИХ КОНЦТАБОРАХ РОСІЇ

II

Але Космач залишався і залишається Космачем. Навіть тоді, коли тут КҐБ арештувало Валентина Мороза, а згодом і Василя Романюка, Космач ніколи і нікому не корився. У Космачі ніколи не було колгоспу. Тут люди горді і вільні і навіть у концтаборах Росії вони не корилися комуністичному режимові.

— Ми відзначали свої свята як і в Україні,— пригадував Петро Палійчук. — Я в Космачі був добрим господарем і мене вивезли до Росії в Хабаровськ з родиною як куркуля. Забрали господарку, поле, ліс. Будинок віддали під школу. Там ми дуже тяжко працювали. Звичайно, не на Україну, а на загарбницьку Росію. Українці за московської влади навіть не мали права відбувати покарання на своїй землі. Та ми вистояли, хоч кістки мільйонів українців ще від часів цариці Катерини розкидані по російській тайзі, мерзлоті і болотах. Практично, Росія збудована на українській крові і українських кістках. Цього ніхто не може заперечити. Ми просили Господа в молитвах аби дозволив нам перебороти муки, аби допоміг нам дочекати ще зобачити Українську Державу. На Великодні свята біля мене гуртувалися в’язні, бо я був добрий співак, і ми починали спочатку в півголос, а відтак — голосніше співати гаївки:

Ой по горі жито-жито, по долині — овес, по долині — овес.
Як задзвонять в усі дзвони скатуть: Христос Воскрес!
Скажуть: Христос Воскрес!
Як задзвонять в усі дзвони, то чути на гору, то чути на гору:
Збирайтеся, люди добрі, до Божого дому, до Божого дому!

Відтак подоляни і слобожанці починали співати свою гаївку:

Була колись Україна,
Були українські гетьмани,
Та Катерина, суча дочка,
Забрала Січ, поруйнувала.

Тоді керівництво табору давало вказівку добре відлупцювати кожного співака. Великдень в’язням запам’ятовувався тяжкими синяками і кров’ю.

— Я в той час відбувала тяжкі муки, — каже Настуня Палійчук. — Я була з батьками в концтаборі у Хабаровську. Пам’ятаю, як сьогодні. Був Великдень. За мною прийшов поліцейський, наказав спуститися в шахту. Опісля наказав роздягнутися. Я змушена була виконувати команду, бо знала, що як не виконаю, то мене чекає куля. Роздягнулася. Мені наказали лізти у воду, бо шахту спеціяльно затопили. Я залізла у холодну воду. До грудей сягала вода. Починався страшний допит. Я стояла гола, молода дівчина у воді, але не скорилася. Я знала, Ісус Христос терпів ще тяжчі муки...

Спогад за спогадом, сльози, печаль і горе. Стільки сліз пролили українці в таборах Росії і не злічити. „Старші брати“ знали, що роблять. Має що оповісти ще одна жителька Космача Параска Боб’як, донька Михайла, 1925 року народження. Два її брати і вона воювали в УПА. Параску заарештували 18 серпня 1950 року, а вже 15 листопада військовим трибуналом МВС Станіславської области її засудили за статтями 54-1а та 54-11 УК УРСР до 25 років виправно-трудового табору з позбавленням волі на п’ять років. Весною 1951 року перед Великоднем відправили її в концтабори Росії в Іркутську область. Параска Боб’як заприятелювала в таборі з космацькою учителькою Анною Симчич, котра вже пробула на той час на каторзі чотири роки. Працювали в таборі тяжко, рубали ліс. Нормою на дві особи було заготовити зимою 12.6 кубометра деревини, літом —16 кубометрів. Уявіть собі, шановні читачі, як би реаґувала Росія, коли б Україна отак знущалася з російських жінок, коли б Україна дала росіянам рубати ліс, скажімо, в Карпатах і виконувати такі норми. А з українцями можна було робити що завгодно. „Старший брат“ мав на це право.

— Першого року, на Великдень, ми спалювали в лісі хвою, прибирали подвір’я в начальників, – каже Параска Боб’як. — А в наступні роки ми збирали свої пайки, сушили сухарі, терли їх. З присланої нам з України садовини ми варили кисіль, який називали „муст“ і з цього та сухарів робили свою паску і співали „Христос Воскрес!“ А одного Великодня приснився мені Космач. Приснилась мати моя, що несла до церкви святити паски в кобілці. Але мені не дала навіть перепічки. Тоді я закричала на повний голос: „Мамо, дайте мені їсти, бо я голодна!“ Я так голосно закричала у сні, що всі дівчата в байраці проснулися. Я розповіла їм свою притчу і заплакала. Зі мною плакали латишки, естонки, чеченки, бо всі розуміли слова „мама“, „голодна“.

Незабаром Параска Баб’як ще звідала солі мордовських таборів. Тепер вона реабілітована. А чи відшкодує колись їй Росія за ті знущання в таборах, які вона витерпіла? За втрачене здоров’я?

В Омську в комуністичних таборах Росії перебувала і Параска Ребеджук. Вона була славною співачкою в Космачі. Спочатку співала в хорі Стефанії Глібовицької, потім — у хорі Михайла Мороза. А згодом, коли на базі Космацького сільського хору було створено Гуцульський державний ансамбль пісні і танцю, вона була солісткою.

— Нас заставляли співати в 1939 році коломийку:

Ой у гори доріженька, у гори, у гори,
А наш батько Сталін приніс червоні прапори, —

пригадувала. А коли ми з чоловіком опинилися в комуністичних концтаборах Росії, то я там заспівала на Великдень космацьку перепелоньку (гаїву), яку в нас співали жінки біля церкви:

Ой там далеко на Сході кривава річенька тече,
Згадали в Сибіру повстанці той бій під гірським Космачем.
Згадали, як бились за волю з катами змосковських чужин.
І в тому космацькому бою повстанець не впав ні один.
Вже вбиті лежать офіцери і кров ллє червона з грудей,
Це військо Степана Бандери сміливо за Космач си б’є...

Мені допомогли співати інші полонянки з Космача. Пісня сколихнула табір. Нас били за пісню так, що кров

(Закінчення на стор. 3)

Галина Сухомлин-Маняко

Христос Воскрес!

Мені наснилось: мама ще жива
І писанку малює нам на свято,
Й Шевченка пісню знов мені співа,
І кличе з чужини у рідну хату.
Мені наснилось: проліски цвітуть
Й конвалії вже дзвонять в срібні дзвони,
Й батьки у церкву знов мене ведуть,
Де нас чекають сяючі ікони,
І де мене хрестили немовлям,
Щоб я несла святого Бога в грудях,
Душа тут з Богом нашим розмовля,
І з серця опада уся полуда.
Христос воскрес! Воістину воскрес!
Великоднем світає обрій нині:
Все розцвіта, як тисячі чудес,
І шле Господь з небес своє проміння!
Ми скарби писанок з собою принесли,
Що всіх чарують взорами Вкраїни,
І над Землею усміхом весни
Квітневе сонце сходить для людини,
Щоб ми добро плекали на Землі
І Заповіді Божі пам'ятали,
Щоб нас не відцурались журавлі
І , щоб любов ніколи не вмирала!
Христос воскрес! Воістину воскрес!
І це для нас найбільше в світі свято!
Розквітло все, як тисячі чудес
І проліски співають у Карпатах!

Фінікс, Аріз.

Про пластику...

(Закінчення зі стор. 2)

може сприяти появі рака... При тій нагоді пригадаймо голосну колись справу в ЗСА, коли прозорі пластичні торби, які вживали хемічні пральні для опакування, спричинювали смертні випадки немовлят, бо вони під час забави душилися!.. Були теж випадки з різдвяними ялинками чи прибиральними матеріялами, яких швидко охоплював вогонь. Загроза отруйного диму з горіючої пластики стосувалася теж людей, які мають речі з пластики у меблях, ліжках, у внутрішньому обладнанні автомобіля чи загально в домашньому устаткуванні, що має, можливо, небезпечні штучні матеріяли.

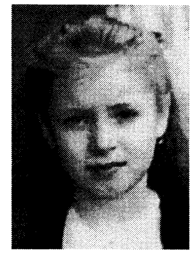
А щоб запевнити суспільству життя у нешкідливому і здоровому довкіллі, індустрія та екологія опинилися перед складним утрудненням, що робити з пластикою, яка своє завдання виконала і „відходить на заслужений вічний спочинок на... смітник"?.. Пригадаймо собі час, коли рекляма переконувала людей парафразою „пластика є назавжди... і набагато дешевша, ніж діяманти".

Тим самим рекляма відслонювала правду, що пластика може бути довготривалим матеріялом... З часом непотрібної до вжитку пластики назбиралося доволі багато. Це занепокоїло публічну опінію, особливо тоді, коли вона дізналась, що місце у доступних смітниках меншає, а брак місця на викидання може поширитися і занечистити цілу нашу плянету! І тоді очі світу звернулись у сторону хеміків, які зацікавилися, як подолати критичну екологічну ситуацію...

Правда, є вже пластика, яка розпадається під впливом дії мікроорганізмів чи соняшного світла. Цього, однак, замало, щоб задовольнити світ критики. Чому?.. Тому що пластичні вироби, такі як всякого роду підноси, торби, кубки, колеса і т. п. залишають по собі ще частинки, які не розпадаються і не підходять для перерібки вторинної сировини („рісайклінг")... Супроти такої ситуації залишається глядіти оптимістичним оком на світ і вірити в успіх хеміків, працю яких характеризує римська приповідка: „Per Aspera ad Astra", себто „Тернистим шляхом до слави"!

А що з Настусею Крайник?

Таке питання часто ставлять зацікавлені долею десятирічної дівчинки Настусі Крайник з Івано-Франківського, яка в травні 1995 року приїхала з матір'ю Наталкою до ЗСА для лікування портальної гіпертензії. На жаль, її справа досі ще не розв'язана, тому й на цьому місці подаємо вияснення.

Н. Крайник

За стараннями відомого з неоднократної гуманної послуги нашим братам з України д-р Любомира Кузьмака було полагоджено безкоштовне проведення операції — шонт портальної вени — в Ірвінгтон Дженерал госпітал в Ірвінгтоні, Н. Дж. (До речі, на це недомагання сьогодні хворіє багато дітей в Україні і, не доживаючи до 15–16-ти років, помирають). Для докладнішого обстеження на вимогу спеціялістів Настусю перевезено до Бет Ізраел госпітал, на відділ дитячої хірургії, де виявлено недомагання печінки й потребу евентуального перещеплення цього органу, що потягає за собою астрономічні кошти. В результаті дальших консультацій дитину передано під опіку спеціялістів в Юніверсіті госпітал в Нюарку, Н. Дж.

Це велике горе прибило матір Наталку та її нових приятелів. Та чи можна було сказати матері занехати надії на вилікування її дитини? Чи можна було відібрати останню надію на врятування молоденького життя? І тому саме негайно створилася добродійна група людей і розпочала збірку фондів на лікування — Фонд Настусі при ЗУАДК і в „Самопомочі" в Нюарку. Це: Оксана Кузьмак, Ірина Кузьма, Ірина Ничай, Оксана Ліщинська, Ірина Охримович, д-р Люба Стефанівська, Роман Брух, Тереса Бень з Вашінгтону, Оксана Волчук з Філядельфії і Люба Боднар з Клівленду. Розповсюджено тисячі летючок-звернень в околиці Нюарку та інших містах ЗСА, на що наші люди відгукнулися дуже щиро.

Тим часом під наглядом спеціялістів Юніверсіті госпітал в Нюарку проводжено додаткові обстеження і винесено нове рішення — не робити перещеплення печінки, а тільки шонт портальної вени — операцію, задля якої оригінально Настуся приїхала до ЗСА, і що це назначено на квітень 1996 року. Дяка за це Господеві і яке полегшення!

А Настуся, за час перебування, прийняла перше Причастя, підросла, набрала ваги, щічки порожевіли, а з вересня ходить до школи в Морріставні. Вона скоро опанувала англійську мову і вже перенесено її до кляс заавансованих учнів. Настуся — непересічна дитина своїм добрим вихованням, здібностями та відвагою. Коли хірург спитав її чи вона не боїться операції, вона рішуче сказала — „не боюсь", хоча призналася матері, що трохи боїться, але не признається, бо „як виросту, то теж буду хірургом" — сказала.

Акція „Фонду Настусі" по сьогодні з контами в ЗУАДК і „Самопомочі" в Нюарку принесла 12,738 дол., за що мати Наталка та добродійна група висловлює всім жертводавцям щиру подяку за зрозуміння справи та їхнє щире серце. Точні списки жертводавців будуть поміщені в „Свободі" й „Америці".

Одначе справа Настусі щойно в половині дороги, бо кошти операції, заплянованої на найближчі тижні, сягатимуть далеко понад зібрану суму. Потішаючим є те, що Настусею зацікавилися її американські друзі та знайомі, включившися в акцію Anastasia Mercy Fund з контом в ЗУАДК ч. 7897-00.

Любомира Крупа

„Чорнобиль: десять років пізніше" — симпозіюм в Гарварді

Гарвардський університет влаштовує спеціяльний симпозіюм п. з. „Чорнобиль: десять років пізніше", 24-го і 25-го квітня цього року. Ініціяторами симпозіюму є дві установи: Університетський комітет для довкілля (УКД), що складається із професорів Гарварду і студентів, які активно працюють на ниві екологічних досліджень, і Український Науковий Інститут Гарвардського Університету (УНІГУ), який в Гарварді вже влаштовував ряд лекцій та семінарів на тему чорнобильської трагедії впродовж останніх десяти років. Обстежуючи розвиток української науки в ділянці запобігання радіологічній загрозі і враховуючи її значний досвід, управа УКД постановила координувати цей присвячений десятій річниці Чорнобиля симпозіюм із УНІГУ. Така співпраця двох відомих гарвардських інституцій над проблемою чорнобильської аварії, її статусу сьогодні і можливих наслідків у майбутньому має на меті з'єднати експертизу ЗСА і України для успішної аналізи і дослідження факторів та загроз цієї катастрофи. Таким чином у програмі симпозіюму братимуть спільно участь гарвардські і київські науковці.

Першу сесію програми під назвою „Очевидці катастрофи" відкриє генерал-лейтенант української міліції Володимир Корнійчук. Сесія відбудеться в середу, 24-го квітня, о 7:30 вечором у викладацькій залі факультету геології (24 Оксфорд вул. км. 100). Тема генерала: „Перші години, дні і тижні чорнобильської катастрофи: деякі особисті спостереження". Ген. Корнійчук відповідав за внутрішні справи Київської области у часі чорнобильської аварії і був заангажований у протидії її наслідків. Опісля він був заступником міністра внутрішніх справ УССР і такий же пост зайняв також в уряді незалежної української держави. Під сучасну пору він займає позицію заступника директора Музею Чорнобиля в Києві.

Після виступу ген. Корнійчука будуть демонстровані два документальні фільми: „Чорнобильська катастрофа: хроніка будови саркофагу" (виконаний 1996 р.) і „Поки ще живемо..." (виконаний у 1992 р.). Режисером обидвох фільмів є Володимир Кузнєцов, відомий український кінорежисер, який спеціялізується у документуванні Чорнобиля і одночасно є авторитетом у дослідженнях цієї ядерної катастрофи та її наслідків. Його працю підтримує американська установа Інститут для самовистачальних суспільств з Монтпілієр, Вермонт з допомогою Агенції охорони довкілля уряду ЗСА у Вашінгтоні і Міністерства довкілля уряду України в Києві. Ці короткі документальні фільми використовують рідкісні кадри, деякі з них були попередньо засекречені. Фільм „Поки ще живемо..." здобув міжнародне визнання, одержавши нагороду „Европа" від Европейської Співдружності. Після огляду фільмів відбудеться дискусія, яку вестиме режисер Кузнєцов.

Друга сесія 25-го квітня п.з. „Наслідки катастрофи" відбудеться у будинку Harvard Hall, км. 104. Її відкриє директор УНІГУ проф. Григорій Грабович. Опісля відбудуться п'ять викладів. Джан Діллон, співробітник факультету журналістики в Массачусетському інституті технології говоритиме на тему „Проблеми довкілля після чорнобильської катастрофи". Сергій Скоков, директор дослідної і виробничої компанії „Логос 92" у Харкові, і рівночасно стипендіят програми ім. сенатора Маскі в Массачусетському інситуті технології говоритиме на тему „Ядерна енергетика і спричинені Чорнобилем проблеми". „Соціодемографічні наслідки Чорнобиля" — це тема Наталії Лакізи-Сачук з відділу економічної стратегії Національного Інституту Стратегічних Студій при Раді Національної Безпеки України. Під сучасну пору вона є гостюючим вченим в Джорджтавнському університеті. „Економічні наслідки Чорнобиля" — тема Анни Кліміної, дослідника Інституту Економіки Національної Академії Наук України, що перебуває на стажуванні в УНІГУ. Джейн Давсон, професор політичних наук каледжу Велеслей доповідатиме на тему „Політичні і соціяльні наслідки Чорнобиля".

Третя сесія симпозіюму, що відбудеться 25-го квітня о 8-ій год. вечора в будинку Science Center, заля Е, присвячена одному виступу визначного професора фізики катедри ім. Малінкрода в Гарварді, д-ра Річарда Вілсона, який читатиме лекцію п. з. „Чорнобиль десять років пізніше: доповнення з передової фронтової лінії". Проф. Вілсон почав досліджувати чорнобильську трагедію ще у 1986 році, подорожуючи на Україну не раз. Він автор численних статтей про чорнобильську аварію, які появились в американських і чужих наукових журналах, і активний учасник дискусій про Чорнобиль, які ведуться в міжнародних наукових дослідчих інституціях.

Докладніші інформації про спеціяльний гарвардський симпозіюм п. з. „Чорнобиль: десять років пізніше" можна отримати звертаючись до Українського Наукового Інституту (Ukrainian Research Institute, Harvard University, 1583 Massachusetts Avenue, Cambridge, MA 02138), телефон (617) 495-7833, факс (617) 495-8097.

ФКУ

ПОВІДОМЛЕННЯ
для членів 408-го Відділу

З днем 1-го травня 1996 року 408-ий Відділ злучиться з Відділом 49-им, якого секретарем є

о. МИРОН СТАСІВ

Просимо членів 408-го Відділу звертатися у всіх справах плачення вкладок та забезпечення до сек-ретаря 49-го Відділу на адресу:

Rev. Myron Stasiw
18 Leeds Street, Toronto, Ont., M6G 1N7 Canada
(416) 531-9945

Великдень...

(Закінчення зі стор. 2)

струмками лилася. Ми назвали цей Великдень „червоним Великоднем", бо російські кати навіть пісню нашу хотіли вбити.

А пісня рвалася на волю. На свою далеку Україну. В гуцульський Космач. Туди, де витав дух Довбуша, туди, де жили горді гуцули, сини і доньки яких мучилися по російських тюрмах. А серед них був і Семен Линдюк, син Микити, 1916 року народження. Він відбував покарання біля Свердловська в комуністичному концтабор і „Лінтовка". Начальником каторги був Климньонов. Комуніст, звичайно, і, взагалі, всі керівники і їх помічники в таборах були комуністами. Причому, обов'язково, росіяни.

— Першого дня Климньонов повідомив нас,— заувважує Семен Линдюк, — що як ми будемо виконувати норму на 121 процент, то кожен з нас буде отримувати по 600 грамів хліба, а як тільки на сто відсотків, то по 300 грамів хліба. Я працював на лісорозробках. Нас водили під конвоєм по вісім кілометрів пішки на роботу в ліс. Одного Великодня нас погнали в ліс рубати дерева. Ще й насміхалися з нас: „Смотрите, как хохлы пасху празднуют!" Особливо знущалися над греко-католицькими священиками...

Багато космачан так і не повернулися додому. Ніхто з родичів не знає, де їхні могили. Одних розстріляли, інші — з голоду померли. Але багато, десятки моїх гордих земляків вистояли всі тортури. Повернулися в Космач, аби розказати всьому світові про знущання над ними російських катів, аби розказати про комуністичні концтабори Росії, в яких вони зазнали пекальних мук.

А в Україну знову приходить Великдень. Несуть до церкви в Космачі святити паски колишні в'язні комуністичних концтаборів Росії. Несуть в гуцульській ноші одягнені, з святочним настроєм. Несуть у своїй Українській Державі, за яку страждали, за яку боролися і якої Господь допоміг їм дочекати. Несуть з надією, що вже ніколи ніхто з українців не зазнідає гіркоти комуністичних концтаборів Росії. Бо Христос Воскрес і воскресла Україна! Воскресла назавжди!

Р. Л. РАЙС ВІДЗНАЧИТЬ РОКОВИНИ ЧОРНОБИЛЯ

Нюарк, Н. Дж. (В. Боднар). — Роналд Л. Райс, міський радний Нюарку, Н. Дж., відзначить тут десяті роковини чорнобильської нуклеарної катастрофи. Церемоніяльне внесення резолюції відбудеться в середу, 17-го квітня, в год. 6-ій вечора в залі Міської ради Нюарку, 920 Бровд стріт, третій поверх.

В резолюції, між іншим, він каже: „Тому, що люди Чорнобиля, на яких тяжать наслідки нуклеарного вибуху, продовжують пити радіоактивну воду, їсти радіоактивну їжу і хворіти хворобами спричиненими радіяцією, як пістряк, левкемія, послаблений імунітет, дефекти в новонароджених і т. д., ця рада припинила свої ділові наради, щоби дати признання організаціям — Зеленому Світові і Зеленому Мирові в Україні і Американці в Обороні Людських Прав в Україні, які борються за те, щоби привернути увагу людства до великої трагедії Чорнобиля і які закликають людство отямитися і припинити самовбивчо забруднювати плянету". При кінці резолюція рекомендує закрити Чорнобильську АЕС, яка представляє загрозу довкіллю України, Росії і Білорусі.

Радний Райс, який є також стейтовим сенатором і членом Комісії здоров'я в нюджерзькому стейтовому сенаті, віддзеркалює погляди і висловлює думки багатьох людей українського походження з 29 (28-го) дистрикту, в якому знаходиться частина Нюарку і міста Ірвінгтон, Мейплвуд і Савт Орандж.

В додатку до своїх урядових завдань, радний Райс в минулому підтримував незалежність України, домагався щоби в школах вивчали про Великий голод 1932-33 років в Україні, відзначував роковини незалежности України, Великого голоду і чорнобильської катастрофи. В майбутньому він плянує кандидувати на мейора Нюарку.

СЛУЖАЧИ ВЕЛИКОДНЮ Службу Божу на площі св. Петра в Римі, у присутності 100,000 віруючих, Папа Іван Павло II на 56 мовах привітав католицький християнський світ з великим святом Христового воскресіння. Він висловив надію, що „воскреслий Христос просвітить і допоможе всім, хто ціною величезних жертв утверджує мир в кожному куточку планети". Тим часом далеко не всі арабські християни-католики дістали можливість відсвяткувати Великдень в Єрусалимі, бо ізраїльська влада не дала їм дозволу на в'їзд у Старе місто. Тисячі палестинських християн, яких ізраїльська поліція і військова варта не пустили до Єрусалиму, пішки пішли до Вифлеєму, історичного міста народження Ісуса Христа. Один з арабів-християн, 45-річний Мігел Табаш, сказав у розмові з журналістами: „Кожного року ми приходимо до Єрусалиму помолитися перед Гробом Господнім, проте в цьому році Ізраїль не тільки відібрав нашу землю, але й позбавив нас законного права здійснювати наші релігійні обов'язки".

В Ню Йорку...

(Закінчення зі стор. 1)

якому знаходимо цікавий матеріял про УВУ, як також праці молодих студентів, які тепер в першу чергу приїжджають з України та пильно навчаються. Багато професорів, пояснює нам голова Фундації УВУ проф. П. Ґой, є з України, а все вказує на те, як потрібна ця наукова установа. Її значення підкреслюють також німці, які брали численну участь у святкуваннях в Мюнхені в лютому 1995 року, де ключеве привітання виголосив міністер культури та знання баварського уряду д-р Ганс Цегетмаєр.

Цей ювілей відзначено також у Львові та Києві і, як підкреслює проф. П. Ґой, там ініціятива лежала в руках тих науковців, які зв'язані із УВУ як його викладачі чи випускники.

У збірнику знаходимо коротку історію УВУ пера проф. П. Гоя, з якої довідуємося про початки УВУ в 1921 році, про осідок його спершу у Відні, а відтак у Празі та віднову діяльности в 1945 році в Мюнхені.

Але гості повідомлюють, що ювілейна конференція запланована на 20-го квітня буде зосереджуватися головно на історії УВУ — тож не слід її тепер на сторінках „Свободи" описувати.

Ще хочеться при нагоді відвідин організаторів ювілейних святкувань згадати важливе значення, що його має Фундація УВУ тут на цьому терені, як джерело призбирання фондів, які уможливлюють як студентам так і професорам з України користуватися стипендіями та перебувати на навчанні в Мюнхені. Гості не зраджують скільки досі цих фондів зібрано, але відомо із довгих списків датків, які час до часу появляються на сторінках „Свободи", що тут йдеться про великі суми, які допомагають українській молоді здобути вищу освіту в українському університеті.

75 років — це неабиякий промежуток часу і коли візьмемо до уваги, що УВУ перетривав усі бур'ї та негоди воєнної завірюхи, щоб знов розвинути діяльність, то є справді чим гордитися і що відзначати. Це напевно добре зрозуміє українська громада Ню Йорку.

Організатори подають число телефону, на яке можна ще зголошувати свою участь в конференції та бенкеті тим, які не дістали запрошення. Це тел. (212)353–3029. Телефонувати слід в пополудневих годинах.

Обговорюють ...

(Закінчення зі стор. 1)

кож відкидають необхідність взяття тимчасовою комісією до підготови зауважень і пропозицій.

Тим часом Рада парляментських груп і фракцій 5-го квітня почала постатейне обговорення проєкту конституції України, щоб визначити найбільш спірні положення. Рада фактично почала виконувати функції тимчасової спеціяльної комісії, яку парляментові не вдається створити. Керівник групи „Центр" Михайло Сирота сказав, що до узгоджувальної ради увійшли представники 10-ох груп і фракцій (окрім комуністів і соціялістів) і є всі можливості для узгодження статтей проєкту цією радою. Представників комуністичної і соціялістичної фракцій запросили для праці над проєктом конституції, але вони відмовилися. Сказали, що візьмуть участь в узгоджувальній праці після того, як десять фракцій у груп визначать спірні положення.

Представник фракції комуністів Євген Мармазов вважає „безсумнівною" парляментарну кризу через „відсутність бажання кожної із сторін іти на компроміс". За його словами, ліві домагатимуться розгляду у парляменті „всіх проєктів конституції, внесених суб'єктами законодавчої ініціятиви". І тільки у випадку нездатности Верховної Ради прийняти конституцію парлямент і Президент можуть прийняти спільно рішення про винесення проєкту на всенародний референдум.

Фракція „Реформи" домагається чіткого розмежування уповноважень між Верховною Радою і Президентом і вважає неприпустимим закріплення в конституції нинішніх уповноважень Адміністрації Президента, оскільки „це відкриє шлях до авторитаризму".

У „Свободі" ч. 69 з 11-го квітня 1996 р. в подяці синів бл. п. МАРІЇ ГОНЧАРИК подано помилково прізвище отця пароха. Має бути о. Маріянові Струкові.

До Верховної...

(Закінчення зі стор. 1)

(Закінчення зі стор. 1)

під Черножецький, позапартійний, президент концерну „Правекс", Київ; Володимир Бондаренко, позапартійний, член громадського об'єднання „Вибір"; Вадим Зачасов, член КПУ із Севастополя; Ольга Колінько, позапартійна, заступник генерального прокурора України, Львів; Василь Кузьєв, член КПУ, доцент катедри українознавства Миколаївського Педагогічного Інституту; Іван Рудик, позапартійний, голова агрофірми „Проскурів" з Хмельниччини.

На повторне голосування вийшли Володимир Півторак, позапартійний, суддя Соснівського району Черкас, та Олексій Стародуб — перший секретар Черкаського міського комітету КПУ. У Севастополі на повторне голосування вийшли член КПУ Анатолій Юрковський та позапартійний Микола Луценко.

„НЕДРУЖНІМ ЖЕСТОМ" назвав грецький уряд офіційне визнання Белградом Республіки Македонії саме під цією її назвою. У заяві грецького міністерства закордонних справ з цього приводу підкреслюється, що цей жест не сприятиме добросусідським стосункам між Грецією та Сербією. Атени вимагають від Македонії зміни її назви. Греки продовжують вважати, що з історичної точки зору слово „Македонія" належить тільки їм. Водночас спостерігачі висловлюють припущення, що неприємна для Атен дипломатична акція з боку Белграду спровокована відмовою Греції надати Сербії вільний доступ до північного грецького порту Сальоніки.

ЦИМИ ДНЯМИ відбулася дводенна офіційна візита президента Франції Жака Шірака до Либану. Представники Єлисейського палацу дали до зрозуміння, що метою цієї візити є повернути для Франції колишній вплив у регіоні. „Либан знову стане головним елементом французької присутности на Близькому Сході",— запевнив Ж. Шірак. Під час зустрічей з либанськими керівниками він сказав, що бачить майбутній Либан „незалежним і суверенним, вільним від усіх без винятку чужинецьких військ" і відверто закликав до виведення сирійських формацій та створення власної либанської армії. Однак, незважаючи на ці заклики, либанські християни, які становлять щонайменше 40 відсотків населення країни, поставилися до приїзду Ж. Шірака холодно і навіть вороже. Однією з причин такого наставлення є особиста дружба французького президента з либанським прем'єром мусулманином Рафіком Харірі, який належить до найбільших багатіїв цієї знедоленої, напівзруйнованої країни.

ЛІБІЙСЬКИЙ керівник Муаммар Каддафі розгорнув рішучу боротьбу проти чорного валютного ринку. Він погрожує закрити амбасади інших країн і вигнати з Лібії чужинецькі компанії, які не хочуть здійснювати фінансові операції через лібійський Центральний банк. Як відомо, чужинці і лібійці роками вдавалися до валютного чорного ринку, де можна було обміняти доляри на динари і навпаки у співвідношенні один до одного, хоч офіційно встановлений курс лібійського динара — 3.3 доляра. Виступаючи у програмі національної телевізії, М. Каддафі сказав: „Відтепер всі в Лібії повинні вживати тільки лібійський динар, будь-яке вживання закордонної валюти трактуватимемо державною зрадою. Доляр — це валюта наших ворогів. Якщо амбасади порушать цей закон, ми їх закриємо і обійдемося без амбасад. Лібійці, які працюють за кордоном, повинні депонувати свої платні на банківські конта, а не обмінювати доляри на динари. Якщо вони не послухаються, ми засудимо їх на кару смерти".

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
ПАССЕЙК, Н. Дж.
повідомляє, що
РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
— відбудуться —
в суботу 20-го квітня 1996 р. о год. 3-ій по пол.
в залі Українського Народного Дому
237 Hope Avenue, Passaic, N.J.

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делегати, та по два делегати наступних Відділів:

42, 134, 182.

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

У нарадах візьме участь:
Олександер Ю. Благітка, касир УНС

за УПРАВУ ОКРУГИ:
Іван Хомко, голова
Василь Марущак, секретар **Юліян Котляр, касир**

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
ОКРУГИ ТВЕРДОГО ВУГІЛЛЯ
повідомляє, що
РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
— відбудуться —
в суботу 20-го квітня 1996р., о год. 1-ій по пол. в

St.Michael's Church Hall
W. Oak Street, Frackville, Pa.

У загальних зборах зобов'язані взяти участь з рішаючим пра-вом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делегати та по два делегати наступних Відділів:

Фраквілл,	**242, 382**	**Мт. Кармел,**	**2**
Магоней Сіті,	**305**	**Шамокін,**	**1**
Мек Аду,	**7**	**Шенандоа,**	**98**
Майнерсвілл,	**78**	**Ст. Клер,**	**9, 31**
		Лігайтон,	**389**

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

У зборах візьме участь
Марта Лиско, секретар УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:
Йосиф Чабан, голова
Адольф Словік, касир **Галина Словік, секретар**
Йосиф Сидор, почесний голова

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
Сиракюзи/Ютика, Н.Й.
повідомляє, що
РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
— відбудуться —
в суботу, 20-го квітня 1996р., о год. 2-ій по пол.
в залі Українського Народного Дому
1317 West Fayette Street, Syracuse, N.Y.

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делегати, та по два делегати наступних Відділів:

21, 38, 39, 58, 121, 192, 202, 271, 283, 317, 330, 484

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

У нарадах візьме участь:
Володимир Корчинський, радний УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:
Володимир Корчинський, голова
мґр Михайло Середович, секр. Микола Велич, касир
д-р Іван Ґвозда, Іван Чопко — почесні голови

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
ВІЛКС БЕРРІ, Па.
повідомляє, що
РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
— відбудуться —
в неділю, 21-го квітня 1996 р. о год. 2-ій по пол.
228 Maple Road, Berwick, Pa.

У загальних зборах зобов'язані взяти участь з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делегати, та по два делегати наступних Відділів:

29, 164, 169, 236, 282, 333
Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

У нарадах візьме участь:
Марта Лиско, секретар УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:
Тимко Бутрей, голова **Терена Бутрей-Йоґе, секретар**

✻ РОЗШУКИ ✻

Looking for **PETRO YAROSEWITSCH**, born about 1910 in Cornyy Ostiv, Ukraine, formerly lived on Ellison St. and on Goodwin St. in Paterson, N.J. His grandson Andrij Galaman-ski, would like to find him, or if deceased, to know when and where he is buried. Please call me collect if you can help. Mike Lewiecki,
1 (505) 344-0500 (home)

✻ ПРАЦЯ ✻

✻ REAL ESTATE ✻

✻ FUNERAL DIRECTORS ✻